

JYX

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Möttönen, Tuomas

Title: Eino Pusa : tekstiilikauppias kuudella vuosikymmenellä

Year: 2023

Version: Published version

Copyright: © 2023 Viipurin Suomalainen Kirjallisuusseura ry

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Möttönen, T. (2023, 16.2.2023). Eino Pusa : tekstiilikauppias kuudella vuosikymmenellä. Wiipuri.fi. <https://wiipuri.fi/tarinat/eino-pusa-tekstiilikauppias-kuudella-vuosikymmenella/>

Eino Pusa – tekstiilikauppiaas kuudella vuosikymmenellä

Eino Pusa (1903–1993) oli viipurilaisyrittäjä, joka nosti yhtiönsä tekstiilikaupan toimialan eturiviin. Pusa aloitti liiketoimintansa 1920-luvun lopulla perustamalla ensimmäisen asusteita myyvän liikkeensä Viipurissa ja jatkoi alalla kuolemaansa asti. Alueluovutusten jälkeen Pusa vaikutti Mikkelissä.

Einar (Eino) Pusa syntyi 31.päivä lokakuuta 1903 Viipurin läänin Uudenkirkon Kuujärvenkylässä. Hänen isänsä oli Salomon Tuomaanpoika Pusa ja äiti Ulla Pusa, omaa sukua Valtonen. Uudenkirkon pitäjä sijaitsi merkittävien kauppareittien läheisyydessä. Pusan kauppiassuku harjoitti monenlaista liiketoimintaa. Tarinan mukaan jo Einon isoisän rengit veivät kaloja Pietariin ja toivat sieltä riisi- ja hersryynejä. Jäältä ostettuja silakoita vietiin reellä Viipuriin myytäväksi. Uudellakirkolla Eino tapasi eri kylältä kotoisin olleen tulevan vaimonsa Johanna (Hanna) Sirkiän.

Pusan perhe muutti Viipurin Einon ollessa 12-vuotias. Karjalan kaupankäynnin pääkaupungissa Eino harrasti aktiivisesti urheilua ja oli mukana riennoissa. Hän hankki moottoripyörän, jonka myötä hän pääsi töihin Huugo Laasoselle. He uittivat puita ja pyörällä pääsi nopeasti sinne, missä puut ruuhkautuivat. Tämä pesti kesti kaksi ja puoli vuotta. Eino kävi työnsä ohessa Viipurin kauppakoulun, josta valmistui 1929. Varusmiespalveluksensa hän suoritti Viipurissa Karjalan Kaartin rykmentissä, jossa hän kävi myös aliupseerikoulun.

Yrittäjänä Viipurissa

Karjalaista poikaa kiinnosti itsenäisen yrittäjän ura. Eino Pusa perusti ensimmäisen asusteita myyvän liikkeensä keväällä 1927. Hän avasi yhdessä puolisonsa Johannan kanssa pienen tekstiilialan vähittäiskaupan nimellä E. Pusa Oy. Pula-aika hankaloitti yrityksen toimintaa sen alkuvuosina, mutta siitä Pusat selvisivät ”sisulla”. Eino Pusa oli karjalainen kauppias. Hän osti tilaisuuden tullen suuriakin määriä kankaita ja tavaraa, jotka onnistui myymään hyvään hintaan. Yrityksen toiminta laajeni myös asusteiden valmistukseen.

Pusan liiketalo sijaitsi Repolankadulla. Alkujaan se oli noin 30 neliön suuruinen pieni putiikki. Repolankatu oli Viipurin kuuluja kauppakatuja. Eino Pusan Kangas- ja lyhyttavarakauppa sijaitsi osoitteessa Repolankatu 11. Samassa osoitteessa toimivat myös mm. Autokorjaamo Juho Jäppinen, Matkustajakoti Patria (Omistaja E. Salminen), Kello- ja Kultatavaraliike P. J. Happonen ja Suomen Olkain- ja kravattitehdas. Repolankadun puoleisten puurakennusten väliin valmistui 1920-luvun lopulla rakennusmestari A. Pyrhösen suunnittelema kivinen lamelli, jolloin Repolankadun puoleiset asuinrakennukset muuttuivat liiketiloiksi.

Viipurin Suomalainen Säästöpankki, Turistihotelli Suomi ja muita liikerakennuksia Viipurissa 1930-luvulla Repolankadulla. Kuva: Matti Poutvaara, Museovirasto.

Muutto Mikkeliin

Talvisota keskeytti hyvin alkaneen liiketoiminnan Karjalassa. Viipurin menetyksen seurauksena yhtiö joutui 1940 siirtymään Mikkeliin. Pusa osti Suur-Savon Pukimo nimisen valmisvaatetehtaan.

Kaupanteko alkoi heti maaliskuussa 1940 rauhanteon jälkeen. Asusteiden kauppa alkoi uudelleen pari vuotta myöhemmin. Suur-Savon Pukimon toiminta jatkui vuoteen 1962, jolloin vuokrasopimus Mikkelin kaupungin kanssa päättyi.

Dorrasalmenkatu Mikkelissä vuonna 1966. Oikealla

Pusat perustivat 1955 uudelleen E. Pusa Oy:n harjoittamaan tekstiilien myyntiä. Yhtiö toimi kaksi vuosikymmentä samassa kiinteistössä entisessä Pohjoismaiden Yhdyspankin (PYP, vuodesta 1975 Suomen Yhdyspankki) pankkitalossa keskellä Mikkeliiä. Samalla liike laajeni myös muille paikkakunnille. Lahteen Hämeenkadulle avattiin myymälä 1958 (Muoti-Pusa Oy) ja Kuopioon 1963 Kulma-Pusa Oy:nä tunnettu vähittäiskauppa. Kuopioon perustettiin uusi myymälä 1975. Lahden liike siirtyi 1960-luvun puolivälissä Vesijärvenkadun ja Aleksanterinkadun kulmaan, ns. Kulmalan taloon.

Mikkelissä Eino Pusan liike toimi vuodesta 1971 lähtien Muoti-Pusa Oy:nä uusissa toimitiloissa. Pusat perustivat 1975 kiinteistöyhtiöt Pusa-Yhtymä Oy:n ja Oy Pusankulman. Marraskuusta 1975 lähtien yhtiö toimi uudessa liiketaloissa, Pusankulmassa, josta tuli yksi Mikkelin merkittävimmistä liikekorteista.

Käytämme sivuillamme evästeitä, jotta voimme tarjota hyvän käyttäjäkokemuksen. Jatkamalla sivun käyttöä hyväksyt evästeiden käytön.

[Ok](#)

Pusa-yhtiöt muodostivat 1980-luvulla konsernin, johon kuuluivat E. Pusa Oy, Kulma-Pusa Oy, Muoti-Pusa Oy, Pusa-Yhtymä Oy ja Kiinteistö Oy Pusankulma. Konserni toimi kolmen maakunnan alueella Mikkelissä, Lahdessa ja Kuopiossa. Tuolloin sillä oli Kuopiossa kolme liikettä: Diana, Valinta-Pusa ja Pusa Oy. Eino Pusa omisti Mikkelissä myös huonekaluliikkeen. Konsernin yhtiöt olivat tunnettuja laadukkaiden ja lähinnä kotimaisten tuotteiden myyjiä. Konsernilla oli merkittävä työllistävä vaikutus. Työntekijät olivat yritykselle uskollista ja työsuhteet pitkäaikaisia. Pusan yhtiöt työllistivät vielä 1980-luvun lopulla noin sata ihmistä.

Eino Pusalle myönnettiin kauppaneuvoksen arvonimi 1988. Hän oli laajasti arvostettu tekstiili- ja vaatetusalailla. Yrittäjänä oli energinen ja tavoitteellinen. Hän pystyi nostamaan yhtiönsä toimialansa eturiviin. Pusa toimi yhtiöidensä toimitusjohtajana ja hallituksen puheenjohtajana kuolemaansa asti. Sen jälkeen yhtiön päätoimenkuvaksi tuli kiinteistöjen vuokraus. Vaatekaupat jatkoivat kuitenkin toimintaansa Mikkelissä vuoteen 2009 saakka. Pusankulman kiinteistön Mikkelissä omistaa nykyisin Osuuskauppa Suur-Savo.

Aktiivista järjestötoimintaa

Tekstiilialan toimintaedellytysten parantamiseksi Eino Pusa toimi sekä Tekstiilikauppiain Liitossa että kauppakamarijärjestössä. E. Pusa Oy kuului Tekstiilikauppiain Liittoon yli kaksikymmentä vuotta. Pusa kuului yli puolen vuosisadan ajan Mikkelin Myyntimies Ry:hyn. Pusa valittiin Myyntimiesten kunniajäseneksi 1972.

Nuoruudessaan Eino Pusa oli lahjakas yleisurheilija. Hän kuului Viipurin Voimailijoihin ja Viipurin Reippaaseen, ja juoksi 800 metrin ja 1 500 metrin matkoja. Kuntourheilu (hiihto, kävely, uinti) oli työteliään miehen harrastuksena Mikkelissä. Hän tuki taloudellisesti mikkeliäistä jalkapalloilua. Kilpahiihtoa hän harrasti Mikkelin Myyntimiehet ry:n kilpailuissa. Hänelle myönnettiin Suomen Urheilun hopeinen ansiomerkki 1954.

Eino Pusa toi omien sanojensa mukaan Viipurista mukanaan ”selkärepullisen elämänmyönteisiä kokemuksia ja heinäähäkillisen sisua ja huumoria”. Hän ehti käydä menetetyssä Viipurissa yli kymmenen kertaa, ja joka kerta oli tullut itku silmään.

Kauppaneuvos Eino Pusa eli lähes 90-vuotiaaksi. Hän kuoli Mikkelissä 10. päivä heinäkuuta vuonna 1993. Hänen vaimonsa Johanna oli kuollut vain muutamaa kuukautta aikaisemmin, 14.4.1993.

Kirjoittaja: FT Tuomas Möttönen, 16.02.2023

Lue lisää

- Tuomas Möttönen, Kauppaneuvos Eino Pusa, Suomen talouselämän vaikuttajat (SKS)
- Karjala 24.11.1977 / Pusa 50-vuotias.
- Karjala 22.6.1989 / Kauppaneuvos Pusa toi elämän eväät Viipurista.
- Karjala 15.7.1993 / Eino Pusa on poissa.

WIIPURI.FI

Menu

[Etusivu](#)

[Tarinat](#)

[Kirjallisuus](#)

[Kuvat](#)

[Luennot](#)

Yhteystiedot

Viipurin Suomalainen Kirjallisuusseura ry
Aleksis Kiven katu 56 b 42 a 00510 Helsinki

Käytämme sivuillamme evästeitä, jotta voimme tarjota hyvän käyttäjäkokemuksen. Jatkamalla sivun käyttöä hyväksyt evästeiden käytön.

[Ok](#)

[Vieraile sivullamme](#) →

[Vieraile Facebook-sivullamme](#) →

[Tietosuojaseloste](#) © 2024 Wiipuri.fi. Crafted by [Valve](#).

Käytämme sivuillamme evästeitä, jotta voimme tarjota hyvän käyttäjäkokemuksen. Jatkamalla sivun käyttöä hyväksyt evästeiden käytön.

[Ok](#)